

Riksdagen i en ny tid

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har berett bl.a. försvarsutskottet tillfälle att yttra sig över Riksdagsstyrelsens framställning 2005/06:RS3 Riksdagen i en ny tid, jämte följdmotioner.

Försvarsutskottet yttrar sig i följande tre frågor:

1. Försvarsutskottets beredningsansvar
2. Beredningen av EU-ärenden
3. Tolkresurser vid interparlamentariskt samarbete.

Försvarsutskottets beredningsansvar

Genom den säkerhetspolitiska omgestaltningen i Europa har det skapats bättre möjlighet att uppnå en bredare helhetssyn på nationella hot och samhällets säkerhet, och nå en effektivare användning av samhällets resurser än tidigare. Samhällets säkerhet och krisberedskap är i dag inte relaterade till krigsförhållanden i samma utsträckning som tidigare. Ett bredare spektrum av hot än tidigare har legat till grund för de senaste årens försvarspolitiska ställningstaganden.

Försvarsutskottet har kommit att få en central roll i riksdagens beredning av de övergripande sårbarhetsfrågorna. Utskottet anser emellertid, liksom riksdagskommittén, att mer kan göras så att riksdagens arbete med frågor som rör samhällets säkerhet främjar en helhetssyn. Ett utskott med säkerhet och beredskap som ett viktigt ansvarsområde kan bereda ärenden som rör nationell säkerhet och hantering av nationella kriser i ett bredare perspektiv.

En utveckling där säkerhetsfrågorna bereds mer samlat ligger också i linje med utvecklingen inom EU, där ett mer helhetsorienterat system för unionens fortlöpande säkerhetsarbete håller på att växa fram, med bl.a. fler sektorsövergripande handlingsplaner och samordningsfunktioner. Därmed underlättas inte bara det nationella arbetet med säkerhetsfrågorna, utan även ett aktivt och pådrivande engagemang i utvecklingen av EU:s säkerhetsarbete.

Riksdagskommitténs förslag att till försvarsutskottet föra beredningen av vissa ärendegrupper med anknytning till samhällets sårbarhet välkomnas därför. Även om det är svårt att till ett utskott överföra beredningen av alla ärenden som gäller skydd mot olyckor, eller syftar till att minska samhällets sårbarhet, ligger det ett värde i att ett utskott har ansvaret för beredningen av *de övergripande frågorna* på dessa områden. Riksdagskommitténs förslag till omfördelning av ansvaret för vissa ärendegrupper främjar en helhetssyn och en effektivare användning av statens medel.

Utskottet biträder sålunda förslaget att från miljö- och jordbruksutskottets beredningsområde ärenden rörande *kärnteknisk säkerhet och strålningsskydd*, från näringsutskottet *elsäkerhetsfrågor* samt från trafikutskottet frågor rörande *IT-säkerhet* och budgetansvaret för *Statens haverikommission* och *SOS Alarm Sverige AB*. Beredningsansvaret för speciell lagstiftning som syftar till att minska samhällets sårbarhet tillförs försvarsutskottets beredningsområde.

Även fortsättningsvis bör dock andra utskott bereda ärenden om säkerhet och beredskap inom *sina* respektive ansvarsområden.

Resurser som avsätts för totalförsvarsändamål inom *utgiftsområde 6 Försvar och beredskap mot sårbarhet*, kan redan i dag disponeras för åtgärder för att möta andra hot än de som har sitt ursprung i krig och krigsfara. Utskottet delar riksdagskommitténs bedömning att den föreslagna förändringen av ärendefördelningen mellan utskotten även bör få konsekvenser för innehållet i utgiftsområdena. Utskottet är inte främmande för att även utgiftsområdets indelning i politikområden, bör ses över för att möjliggöra en mer relevant styrning av verksamhet som syftar till att stärka samhällets säkerhet.

Sverige medverkan i utvecklingen av EU:s mellanstatliga utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik och vårt deltagande i FN:s, EU:s och Natos fredsfrämjande insatser medför betydande konsekvenser för Sveriges försvarspolitik. De utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska sambanden har efterhand kommit att bli större än vad som tidigare varit fallet. Utgifterna både för uppbyggnaden av den militära insatsförmågan och för truppinsatserna utomlands finansieras från anslag inom försvarsutskottets beredningsområde. På det utrikes- och säkerhetspolitiska området, samt i fråga om insättandet av militära förband utomlands för fredsfrämjande ändamål, har regeringsförslagen – som berör både utrikes- och försvarsutskottens beredningsområden – därför under senare år regelmässigt behandlats i sammansatt utrikes- och försvarsutskott. Utskottet delar Riksdagskommitténs mening att den ordningen fungerat väl och utgår från att den samverkansformen kommer att utnyttjas även i fortsättningen.

Beredningen av EU-ärenden

Utskottet välkomnar Riksdagskommitténs förslag som innebär ett tydligare ansvar för och inflytande över EU-frågorna för fackutskotten. Det är angeläget att fackutskottens inflytande över regeringens samråd med riksdagen i

EU-frågorna stärks. Utskottet välkomnar därför förslaget till den nya regleringen i riksdagsordningen 10 kap. 3 § som föreslås ange att regeringen skall överlägga med utskotten i de frågor rörande arbetet i EU som utskotten bestämmer.

Utskottet vill understryka vikten av att saksamrådet med utskotten, *dels* sker på politisk nivå så att utskottens ledamöter ges möjlighet att överlägga med och ge sina synpunkter till berört statsråd, *dels* sker under tidig fas i EU:s berednings- och beslutsprocess. Det är angeläget att utskottens möten med regeringsföreträdare sker i form av överläggningar, och inte enbart blir av informationskaraktär. Därigenom kommer utskotten in tidigt i processen och i god tid *innan* frågorna slutligen kommer på ministerrådets och EU-nämndens dagordning.

Den föreslagna ordningen bör enligt utskottets mening leda till ett aktivare deltagande från ledamöternas sida i EU-frågornas beredning. Utskotten och riksdagen kommer därmed att ha följt frågorna under en längre period innan det *formella samrådet* om regeringens position inför beslut i ministerrådet och givandet av *det slutliga förhandlingsmandatet* – vilket i likhet med i dag – kommer att äga rum i EU-nämnden. Eventuella protokollsanteckningar från utskottets föregående samråd med regeringens företrädare i en fråga finns tillgängliga för EU-nämnden inför dess ställningstagande.

EU:s säkerhets- och försvarspolitiska samarbete, inte minst det som rör de fredsfrämjande insatserna, är mellanstatligt. Mot bakgrund av att antalet samrådsdokument (t.ex. grön- och vitböcker) inom utskottets ansvarsområden är få, är behovet av tidig information till utskottet om olika initiativ i EU-samarbetet särskilt framträdande. Betydelsen av en aktiv och tidig information och överläggningar från regeringens företrädare i EU:s berednings- och beslutsprocess kan därför inte nog understrykas. Om inte så sker kommer utskottet att komma i efterhand.

Tolkresurser vid interparlamentariskt samarbete

Riksdagskommittén pekar på att det interparlamentariska samarbetet successivt har ökat i både omfattning och betydelse för riksdagsarbetet. Kommittén betonar även fackutskottens ökande roll i detta. Försvarsutskottet vill understryka betydelsen av ökade kontakter med andra fackutskott, inte minst med parlament inom Europeiska unionen.

En förutsättning för att det omfattande interparlamentariska samarbetet skall bli en *angelägenhet för alla ledamöter* är att det finns ekonomiska resurser till tolkning. Tolkning av överläggningarna ökar precisionen i de politiska överläggningarna och därmed värdet av dessa. Riksdagsstyrelsen bör därför avsätta särskilda medel i detta syfte.

Stockholm den 23 mars 2006.

På försvarsutskottets vägnar

Eskil Erlandsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Eskil Erlandsson (c), Tone Tingsgård (s), Ola Sundell (m), Allan Widman (fp), Michael Hagberg (s), Erling Wäliwaara (kd), Berit Jóhannesson (v), Britt-Marie Lindkvist (s), Rolf Gunnarsson (m), Åsa Lindestam (s), Heli Berg (fp), Peter Jonsson (s), Karin Enström (m) och Marie Nordén (s).